

**Psychologia wychowania : wybrane problemy / redakcja naukowa
Hanna Liberska, Janusz Trempała. – Wydanie pierwsze. – Warszawa,
2020**

Spis treści

Przedmowa (<i>Hanna Liberska, Janusz Trempała</i>)	11
Wprowadzenie (<i>Hanna Liberska, Janusz Trempała</i>)	13
Część I	
PODSTAWY TEORETYCZNE	
Rozdział 1. Wybrane kierunki i konteksty kształtowania się psychologii wychowania w Polsce do 1939 roku (<i>Cezary W. Domański</i>)	21
1.1. Wczesna refleksja o psychologii wychowania	23
1.2. Pionierzy i prekursorzy	25
1.3. Psychologia wychowawcza na uczelniach wyższych - początki	31
Rozdział 2. Przedmiot badań psychologii wychowania (<i>Janusz Trempała</i>)	39
2.1. Kształtowanie się psychologii wychowania	41
2.2. Pojmowanie wychowania	42
2.3. Psychologia wychowania jako odrębna dyscyplina badań psychologicznych	46
2.4. Związek kształcenia i wychowania z rozwojem człowieka	50
2.5. Przedmiot badań psychologii wychowawczej jako stosowanej psychologii rozwoju człowieka	54
Rozdział 3. Podstawowe teorie i koncepcje psychologii wychowania i uczenia się (<i>Hanna Liberska</i>)	57
3.1. Asocjacyonizm i behawioryzm	59
3.2. Teorie społeczne i teoria społeczno-poznawcza	66
3.3. Konstruktywizm	72
3.4. Wychowanie w podejściu psychodynamicznym, humanistycznym i społeczno-kulturowym	75
Część II	
KLUCZOWE OBSZARY BADAŃ PSYCHOLOGII WYCHOWANIA	
Rozdział 4. Procesy poznawcze (<i>Ludmiła Zając-Lamparska, Monika Deja, Ewa Czerniawska, Maria Ledzińska</i>)	87
4.1. Funkcje wykonawcze (<i>Ludmiła Zając-Lamparska, Monika Deja</i>)	89
4.2. Uczenie się i nauczanie (<i>Ewa Czerniawska</i>)	108

4.3. Od informacji do wiedzy w dobie globalizacji (<i>Maria Ledzińska</i>)	121
Rozdział 5. Procesy emocjonalno-społeczne (<i>Anna Oleszkowicz, Anna Cieślik, Maria Czerwińska-Jasiewicz, Alicja Senejko</i>)	133
5.1. Emocje i motywacja (<i>Anna Oleszkowicz, Anna Cieślik</i>)	135
5.2. System wartości człowieka w ciągu życia (<i>Maria Czerwińska-Jasiewicz</i>)	145
5.3. Samoregulacja i adaptacja (<i>Alicja Senejko</i>)	151
Rozdział 6. Różnice indywidualne (<i>Andrzej E. Sękowski, Martyna Płudowska, Błażej Smykowski, Karolina Appeltjan Ciecuch, Włodzimierz Struś</i>)	161
6.1. Zdolności (<i>Andrzej E. Sękowski, Martyna Płudowska</i>)	163
6.2. Kompetencje (<i>Błażej Smykowski, Karolina Appelt</i>)	172
6.3. Osobowość w psychologii wychowania (<i>Jan Ciecuch, Włodzimierz Struś</i>)	199
Rozdział 7. Uwarunkowania rozwoju i wychowania (<i>Hanna Liberska, Marta Białecka-Pikul, Arkadiusz Białek, Martyna Jackiewicz, Dorota Suwalska-Barancewicz, Stefan Frydrychowicz</i>)	215
7.1. Biologiczne podstawy nauczania i wychowania (<i>Hanna Liberska</i>)	217
7.2. Środowiskowe uwarunkowania rozwoju i wychowania w okresie dzieciństwa (<i>Marta Białecka-Pikul, Arkadiusz Białek, Martyna Jackiewicz-Kawka</i>)	241
7.3. Środowiska rozwoju i wychowania: od dzieciństwa do dorosłości (<i>Hanna Liberska, Dorota Suwalska-Barancewicz</i>)	253
7.4. Interakcje społeczne (<i>Stefan Frydrychowicz</i>)	280
Część III	
PSYCHOLOGIA WYCHOWANIA W PRAKTYCE: WYBRANE PROBLEMY	
Rozdział 8. Praca psychologów wychowawczych z rodziną (<i>Lucyna Bakiera, Elżbieta Dryll</i>)	295
8.1. Rola rodziców w systemie wychowania instytucjonalnego (<i>Lucyna Bakiera</i>)	297
8.2. Praca psychologów wychowawczych z rodzicami i rodziną (<i>Elżbieta Dryll</i>)	306
Rozdział 9. Praca psychologów wychowawczych w szkole (<i>Anna Oleszkowicz, Anna Cieślik, Grażyna Katra</i>)	319
9.1. Praca psychologa z młodzieżą nad rozpoznaniem i rozwojem potencjału (<i>Anna Oleszkowicz, Anna Cieślik</i>)	321
9.2. Praca psychologa z nauczycielami-wychowawcami (<i>Grażyna Katra</i>)	330

Rozdział 10. Praca psychologów wychowawczych z dziećmi o nietypowym rozwoju (<i>Roman Ossowski</i>)	341
10.1. Nietypowość rozwoju jako przedmiot zainteresowania medycyny, psychologii rehabilitacyjnej i pedagogiki specjalnej	343
10.2. Problem typologii dzieci o nietypowym rozwoju	347
10.3. Problemy wspólne w rozwoju i wychowaniu dzieci o nietypowym rozwoju	348
10.4. Rehabilitacyjne znaczenie uczestnictwa w życiu rodzinnym	357
10.5. Kwestia przygotowania do aktywności zawodowej	358
10.6. Instrumenty rehabilitacji	358
10.7. Problemy swoiste rozwoju i wychowania dzieci i młodzieży o nietypowym rozwoju	361
10.8. Wkład wiedzy o nietypowym rozwoju do psychologii różnic indywidualnych	363
Rozdział 11. Praca psychologów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z destrukcyjnymi zaburzeniami zachowania (<i>Lidia Cierpiatkowska, Iwona Grzegorzewska</i>)	367
11.1. Obraz kliniczny i przejawy destrukcyjnych zaburzeń zachowania	369
11.2. Biopsychospołeczne modele zaburzeń eksternalizacyjnych	376
11.3. Poradnictwo zdrowotne i interwencje psychospołeczne - implikacje dla praktyki psychologa wychowawczego	384
Rozdział 12. Praca psychologów w poradnictwie zawodowym - przygotowanie do karier zawodowej w perspektywie całościowej (<i>Anna Paszkowska-Rogacz</i>)	391
12.1. Definicje i metafory kariery	393
12.2. Koncepcje wyjaśniające rozwój kariery	395
12.3. Współczesne poradnictwo zawodowe w perspektywie konstruowania życia	398
Rozdział 13. Wychowanie w grupach mniejszościowych (<i>Barbara Weigl, Dominika Wiśniewska</i>)	403
13.1. Mniejszości etniczne. Dziecko romskie w rodzinie i szkole	405
13.2. Słyszące dzieci niesłyszących rodziców. Świat Koda	407
13.3. Uchodźcy i migranci. Wychowanie po traumie	409
13.4. Trudne powroty do ojczyzny rodziców. Problemy powracających	410
13.5. Małżeństwa międzykulturowe. Dzieci dwukulturowe i dwujęzyczne	411
Rozdział 14. Wychowanie zdrowotne (<i>Beata Ziółkowska</i>)	415
14.1. Ustalenia definicyjne w ujęciu historycznym	417
14.2. Wyznaczniki zdrowia a analfabetyzm zdrowotny	419
14.3. Cele wychowania zdrowotnego w kontekście zagrożeń współczesnego świata	421
14.4. Wychowanie zdrowotne - wskazania praktyczne	428

Rozdział 15. Wychowanie seksualne (<i>Zbigniew Izdebski, Krzysztof Wąż, Joanna Dec-Pietrowska</i>)	431
15.1. Specyfika problematyki wychowania seksualnego	433
15.2. Seksualność i rozwój psychoseksualny	433
15.3. Socjalizacja seksualna	434
15.4. Wychowanie seksualne a edukacja seksualna	435
15.5. Typy wychowania seksualnego i ich efektywność	435
15.6. Cele wychowania seksualnego	437
15.7. Wychowanie seksualne w rodzinie	438
15.8. Edukacja seksualna w polskiej szkole	439
15.9. Profilaktyka	443
Rozdział 16. Nowe obszary oddziaływań wychowawczych - wychowanie obywatelskie i środowiskowe (<i>Beata Krzywosz-Rynkiewicz</i>)	445
16.1. Dlaczego obywatelstwo jest ważne	447
16.2. Obywatelstwo - co to znaczy? Różne rozumienie roli obywatela	448
16.3. W szkole czy w środowisku - dylematy wychowania obywatelskiego	449
16.4. Wychowanie obywatelskie jako wychowanie środowiskowe - istota obywatelskiej socjalizacji	454
Rozdział 17. Organizacje w systemie wychowania (<i>Marzanna Farnicka</i>)	459
17.1. Założenia idei sieciowego rozwoju systemów edukacyjnych	461
17.2. Poziom społeczno-kulturowy: założenia dotyczące organizacji placówek oświatowych	463
17.3. Poziom operacyjny: struktura i organizacja środowiska wychowawczego	465
Posłowie (<i>Mieczysław Płopa</i>)	471
Literatura cytowana	475
Indeks rzeczowy	555
O Autorach	561